

Størsti vinningur nakrantíð

Ikki síðani í október í fjør hevur sonevnda superpuljan verið við í spælinum hjá Danske Spil. Tað merkir, at vinningurin í dag er komin upp á heilar 73 milliónir krónur. Hartil skulu leggjast tær vanligu milliónirnar, sum eru í mikudags lottospælinum. Men av tí, at eingin vann seinasta mikudag, er vinningurin komin upp á 17 milliónir krónur. Tað merkir í stuttum, at um supertalið verður drigið í kvøld, og um tú ert einsamallur vinnari, kanst tú stinga ikki færri enn 90 milliónir krónur í lumman. Hetta er nógv størsti vinningur nakrantíð hjá Danske Spil og samstundis eitt met, sum neyvan verður sligið í bræði.

Vinnarabók um ræðuligar loynidómar

Svári loynidoymurin um misnýtslu og neyðtøku er tema á fleir tíðarplanum í skaldsøguni *Reinsanin* eftir finsku Sofi Oksanen, sum vann Norðurlanda Bókmentavirðislønina í gjár

VIRÐISLØN

Anna V. Ellingsgaard
anna@sosialurin.fo

»Evnini í skaldsøguni, kærleiki, svik, makt og makta-loysi eru tíðarleys. Við einum sjáldsama neyvum og rámandi máli lýsir Oksanen, hvat søgan ger við einstaka menniskjað og hvussu søgan er til staðar í nú'inum«

Soleiðis varð millum annað sagt í grundgevingini fyri at lata Sofi Oksanen

Norðurlanda Bókmentavirðislønina í gjár fyri skaldsøguna *Reinsanin*.

Ein summarmorgun í 1992 finnur gamla Aliide Truu eina útlúgvaða og forvirraða kvinnu í havanum. Kvinnan Zara er lumpað frá sínum heimi í

Vladivostok til sexslavari í Berlin. Felags fyri tær báðar kvinnurnar er, at tær báðar fjala yvir ræðulig loyndarmál um harðskap, misnýtslu og neyðtøku av kvinnum.

Sofi Oksanen

Mynd: Toni Härkönen, Norden Org.

– Eg kallaði bókina *Reinsanin*, tí eg vildi hava eitt einstakt orð, sum vísir til traumatisku reaktiónina hjá kvinnum, sum eru neyðtiknar. Tær vaska sær alla tíðina. Tað er universielt og

tað hava hesar kvinnur gjørt gjøgnum allar tíðir, sigur Sofi Oksanen við norska blaðið *Aftenposten*.

Karmurin kring frásøgnina er ítøkiligar søguligar hendingar frá burturflytan-

ini av túsundtals estarum til Siberia í 1940'unum og sovjettisku hertøkuna av Estlandi í 1992 til brennandi aktuella menniskjahandilin í Eystursjóvarøkinum.

Ongin ræðist mumitrøllini

Alt skal ikki bara vera óhugni og ræðusøgur, halda tey á Bókadeildini, nú tey geva út klassisku bøkurnar um friðsæla Mumidalin

BØKUR11

Anna V. Ellingsgaard
anna@sosialurin.fo

Nú 65 ár eru liðin, síðani finski høvundurin Tove Jansson gav út fyrstu bókina um Mumitrøllini, heiðrar Bókadeildin søgunum við at geva tær út á føroyskum.

Fyrsta føroyska týðingin *Gandakalshatturin* kom út í gjár, og er hon í mangar mátar ímyndin av heiminum og tankunum, sum høvundurin spann kring lívið í Mumidalinum.

– Tove Jansson skapti Mumidalin í fyrstu bókini, ið kom út í 1945, sum ein heim, hon kundi flýggja inn í frá ræðuleikunum undir krígunum. Tí er Mumidalurin fyrst og fremst ein tryggur

heimur, greiðir Gitte Klein á Bókadeildini frá.

Pláss fyri øllum

Tað merkir ikki, at lívið í Mumidalinum er keðiligt. Tvørturímóti er hetta ein sera stuttligur og impulsivur heimur, har Mumitrøllini gera sum tey vilja dagin langan. Tey eru tó altíð sera góð við hvønn annan og ansa eftir, at ongin kennir seg uttanfyri.

Tað er til dømis ongantíð nakar trupulleiki, tá onkur nýggjur kemur inn í Mumidalin. So smíðar Mumipápin bara eina song afturat, tí tað skal vera pláss fyri øllum, eisini teimum sum kanska eru eitt sindur øðrvísi.

– Mumidalurin er eisini eitt sera demokratiskt stað, har grundleggjandi menniskjalig virði eru í hásæti og øll skulu hava loyvi at vera, sum tey eru. So eisini í tann mátan er lívið í dalinum ein reaktión uppá tað hatur og ta forfylging, sum ráddi undir krígunum, sigur Gitte Klein.

Friðsæla samveran í Mumibókunum víkir nógv frá mongu ræðu- og vampýr søgunum, sum annars eru so væl umtóktar millum størri børn og ung fyri tíðina.

Tær bøkurnar eru ofta sera spennandi, men tað skal eisini vera pláss fyri øðrum. Vit leggja okkum eftir at hava eitt breitt úrval av bókum, so vit rækka so nógvum ungum lesararum sum gjørligt, sigur Gitte Klein.

Stóran dent á málið

Tí leggur forlagið eisini stóran dent á, at týðingarnar eru á góðum føroyskum máli, sum børnini og tey ungu kenna seg aftur í og tíma at lesa ella lurta eftir.

– Sjálvandi skulu børnini eisini læra nýggj orð og fáa nýggjar málsligar upplivingar, men málburðurin má ikki vera so øðrvísi og fremmandur, at tað órógvur lesingina og upplivingina av søguni, sigur Gitte Klein.

HendanfyrstaMumibókin

Tað er at fegnast um at ein dygdargóður klassikari sum bókarøðin um Mumitrøllini nú kemur út á føroyskum, heldur Gitte Klein, marknaðarleiðari á Bókadeildini

Mynd: Álvur Haraldsen

hjá Bókdeildini er ætlað at verða lisin upp fyri børnum í aldrinum seks til níggju ár. Seinni er ætlanin at geva ein røð av Mumi mynda- og peikibókum til tey smá børnini.

– Vit hava leingi ætlað at

givið Mumirøðina út, tí vit halda tað vera umráðandi at fáa slíkar klassikarar út á føroyskum. At ein bók er vorðin klassikari borgar eisini fyri góðsku, sigur Gitte Klein og leggur afturat, at tað eru tær upprunaligu

Mumibøkurnar, sum nú verða týddar til føroyskt.

Tað er Karl N. Hansen, sum týðir Mumibøkurnar til føroyskt, sum er tað 35. málið, røðin verður týdd til.